

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. vere ac propriè Christus natus fuerit ex Virgine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

à Deo sunt, ordinata sunt, & conuenienter disposita: consequens est, quod conuenientissimo tempore Christus nasceretur.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus venerat nos in statum libertatis reducere de statu seruitutis. Et ideo sicut mortalitatem nostram suscepit, ut nos ad vitam reduceret:

Super illud Luc. 2. Vt proficeretur rationem ipse seruitio subderetur. Tempore etiam illo, quo totum mundum sub vno principe viuebat, maxima pax fuit in mundo. & ideo decebat, ut illo tempore Christus nasceretur, qui est pax nostra faciens viraque vnum, ut dicitur Ephes. 2. Vnde Hieronym. dicit super Isai. Vt reseruamus historias, & inuenimus vsque ad vigesimum octauum annum

super illud Isai. 2. Non duciam: orto autem Domino, omnia bella cessauerunt, seculabitur gens contra gentem gladium. Congruabat etiam ut in illo tempore, quo vnus princeps dominabatur in mundo, Christus nasceretur, qui venerat congregare suos in vnum, ut esset vnum ouile, & vnus pastor, ut dicitur Ioan. 10.

Ad secundum dicendum, quod ideo Christus, Regis alienigenae tempore nasci voluit, ut impleretur propheta Iacob dicens, Genes. penultim. Non auferetur sceptrum de Iuda,

Homil. 2. in Matth. in op. imperf. non longe à prin. 2. & dux de femore eius, donec veniat qui mittendus est. Quia ut Chrysost. dicit super Matth. quamdiu Iudaica gens sub Iudaicis Regibus, quamuis peccatoribus, tenebatur, Prophetia mittebatur ad remedium eius: Nunc autem quando lex Dei sub potestate Regis iniqui tenebatur, nascitur Christus, quia magna & desperabilis infirmitas medicum artificiosum rem querebat.

Ad tertium dicendum, quod sicut dicitur in lib. de quest.

In libr. q. ex veter. & noui Testam. tunc Christus nasci voluit, quando non Test. q. lux diei incrementum incipit accipere: ut ostenderetur, quod ipse venerat, ut homines crescerent in lucem diuinam. secundum illud Luca. 1. Illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent. Similiter etiam asperitatem hyemis elegit ad natiuitatem: ut ex tunc carnis afflictionem pateretur pro nobis.

COMMENTARIVS.

Constituit D. Thom. differentiam inter Christum, & alios homines, quod alij subdantur necessitati temporis ut nascerentur: Christus verò sibi nascendi tempus elegit. Vnde concludit fuisse conuenienti tempore natum, quia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt. Videtur autem nulla prorsus intercedere differentia. Quia Christus non ut homo, sed ut Deus elegit sibi tempus nascendi, vnde ut homo etiam fuit subditus necessitati nascendi tali tempore à Deo præordinato: idem autem est in alijs hominibus, qui non nisi ex diuina prouidentia certis temporibus nascuntur. Quare si de Ioanne Baptista. v. g. quæreremus, an conuenienti tempore natus fuerit, eadem ratio esset reddenda, scilicet tempore à Deo prædefinito fuisse natum, & ideo tempus illud non potuisse non esse conueniens. Respondetur in primis non esse hoc loco disputandum, an Deo eodem modo omnium hominum natiuitates, & tempora prædefiniant, certum autem est tempus natiuitatis Christi singulari modo esse prædefinitum ex ratione diuinæ bonitatis, & sapientiæ. Nec dubito quin aliorum etiam hominum, præsertim singulariter electorum, natiuitates, ac tempora eodem prædefiniantur modo. Itaque solum est differentia, quod in Christo eadem persona sibi ipsi prædefinit tempus nascendi in assumpta natura: ideo absolute, & simpliciter hæc persona, seu hic homo per communicationem idiomatum, dicitur sibi prædefinis se tempus nascendi. Nisi fortasse quis dicat, quæ-

uis Christus ut homo non potuerit sibi eligere tempus nascendi in vtero matris, quia necessario supponitur homo, & consequenter natus in vtero: potuisset tamen sibi eligere tempus, & horam natiuitatis extra vterum. quod profecto est probabile, quauis non sit D. Thomæ sensus, neque ad rem admodum pertinens. Tum, quia illud tempus non tam fuit prædefinitum à Christo, ut homine, quam voluntarie susceptum ex prædefinitione diuina. Tum maximè, quia supposita priori natiuitate in vtero, ex illa necessariò ordine naturæ definitum fuit tempus nascendi extra vterum: supposito tali corporis temperamento, & alijs circumstantijs, quæ in illa natiuitate fuerunt.

In solutione ad secundum attigit D. Thomas expositionem illius loci Genes. 49. Non auferetur sceptrum de Iuda, &c. de quo in prima disputatione tomi superioris fuisse dictum est.

DISPUTATIO XIII.

In quatuor Sectiones distributa.

De natiuitate Christi, ex vtero matris.

Postquam de conceptione, & natiuitate Christi in vtero matris dictum est, sequitur, ut de mysterio Virginei partus, quo Christus in lucem est editus, disseramus. Quoniam autem (ut in superioribus diximus) in his disputationibus eam dicendi rationem tenere curamus, qua vniuersam simul vitæ Virginis seriem texamus, ac explicemus, ratio temporis postulabat, ut si quid notatu dignum in illis nouem mensibus, quibus Christus in visceribus matris latuit, actum est, illud adnotaremus: sed de illo tempore nihil in scripturis, vel monumentis fide dignis habemus, nisi quod Lucas narrat, de visitatione Elisabeth. Statim enim post filij conceptionem eadem fortasse die (ut Euangelista innuit) comite sancto Ioseph (ut decentius, ac verisimilius ab omnibus prudenter indicatum est) in montana perrexit Virgo, non ut in fide confirmaretur, neque, quasi incredula de oraculo (ut Hæretici calumniantur) sed Maria eius quasi læta pro voto, & religiosa pro offi. 10. & festinans prævisitat Elisabeth (ut dixit Bernard. hom. 4. super Missus est, & sabeth. Amhros. & alij expositores Luc. 1.) At autem Euangelista ibi permansisse quasi mensibus tribus: An vero tempore natiuitatis Baptiste præfens affuerit, dicemus infra, cum de Ioanne Baptista disputabimus. Post illud ergo tempus reuerfa est in domum suam, scilicet, in ciuitatem Nazareth: & postea accidit, quod Matthæus narrat de suspicionem, acurbationem sancti Iosephi, deque Angelij apparitionem. Qua de re supra, cum de matrimonio Virginis, & de sancto Iosepho disputaremus, nonnulla diximus. Appropinquante itaque partus tempore, profecti sunt Bethlehem, vbi Christus natus est. De hacigitur natiuitate primum videndum est qualis fuerit, deinde de circumstantijs loci, ac temporis: de signis verò, ac prodigijs, quæ in illa contigerunt, dicemus commodius in disputatione sequenti.

SECTIO I.

Vtrum verè, ac propriè Christus fuerit natus ex Virgine.

Non defuerunt qui negarint Christum propriè natum esse ex Virgine, quia non naturali, & ordinaria via: sed alia nescio qua ex Virgine prodijt, quod fortasse dixerunt, ut eius Virginitati, & integritati consulerent. Ad quem errorem accessit

Gottfre-

Gust. Gotfredus, quod lib. 7. quæst. 6. dicens Christum non fuisse natum transeundo per medium: sed ab extremo in extremum immediate transiliendo. Hoc enim facilius ei visum est, quam quod interiacentia corpora penetravit absque ruptione. Quam sententiam inter alias refert Durand. in 4. dist. 44. quæst. 6. & illi non admodum displicet.

Durand. Dicendum vero est Beatam Virginē vere, ac proprie peperisse Christum, ipsumque vere, ac proprie natum esse ex Virgine. Est conclusio certa de fide. Probatur prior pars apertissimis Scripturis, Isai. 7. Ecce Virgo concipiet, & pariet, tam vere ergo peperit, quam concepit Matth. 1. Pariet filium, & infra. Non cognovit eam, donec peperit filium. Si ergo est verus, ac proprius filius, etiam est verus, ac proprius partus, vel si alterum improprie exponimus, cur non etiam alterum? Et Lucæ 2. Completi sunt dies, ut pareret, & peperit filium suum primogenitum. Secundo probatur ex definitione & traditione Ecclesiæ, in Concilio Lateranensi, sub Martino primo, consult. 5. can. 3. definitur Beatam Virginem vere & proprie fuisse Dei genitricem, quia veraciter ipsum Deum concepit, & incorruptibiliter genuit. Idem traditur in Concilio Chalcedonensi, act. 5. in confessione fidei, ubi etiam approbatur Epist. 1. Leonis Pap. ad Flavianum, in cuius cap. 1. ita ad re præsentem loquitur. Non ita intelligenda est illa generatio singulariter mirabilis, & mirabiliter singularis, ut per nouitatem creationis, proprietas remota sit generis? Quæ verba tam ad conceptionem, quam ad partum accommodari possunt. Et eandem veritatem docent omnia Concilia, & Patres, quos statim referam, & rationem assignabo. Ex hac vero priori parte necessario sequitur posterior. Nam illa duo, scilicet, partus & natiuitas correlatiua sunt. Vnde alijs Scripturæ locis Christus natus dicitur, Ioan. 18. Ego in hoc natus sum, & Isai. 9. Parvulus natus est nobis. Et dicto Concilio Lateranensi, can. 4. definitur, proprie, & secundum veritatem duas esse in Christo natiuitates. Idem in 5. Synodo, collat. 8. can. 3. & in 6. Synodo, act. 11. in epistola Sophronij, & in 1. epistol. Cyril. ad Nestor. quæ in Concilio Ephesino habetur, Verbum Dei sustinuit, sed dicitur, generationem carnalem, carnis sue natiuitatem, suam faciens, & ideo vere prodisse ex Virgine, & natum esse carnaliter: & familia habentur in epistola Cyrilli cum Concilio Alexan. ad eundem Nestor. quæ in Ephesino recipitur, & approbatur. Idem docet egregie Damascen. lib. 3. de fide, cap. 7. Fulgentius, lib. de fide ad Petrum, cap. 2.

Matth. 1. *Trop. vere,* *ac proprie* *Christum* *parit.* *Luc. 2.* *Concil. Lateran.* *Conc. Chalcedon.* *Leo Pap.* *Natiuitas* *Christi ex* *Virgine vere,* *& proprie.* *Ioan. 18.* *Isai. 9.* *Concil. Lateran.* *Conc. Alex.* *1. Synod.* *6. Synod.* *Conc. Ephes.* *Cyrl. Alex.* *Concil. Alex.* *Damasc.* *Fulgent.*

Ex hac conclusione sequitur primo Christum exiisse de vtero Virginis per naturalem viam, qua reliqui homines nasci solent. Quod Damascen. lib. 4. cap. 15. his verbis docuit. Conceptio quidem per aurem contigit, procreatio autem per eam partem, qua factus in lumen oriri consuevit. Ratio est, quia hoc est de ratione veri partus, veræque natiuitatis. Congruentia vero tã conclusionis, quam huius consecrarij est, quia Deus non tantum voluit fieri homo, sed etiam filius hominis, & feminam quandam voluit esse veram Dei matrem: nõ essent autem vera mater, & verus filius, nisi esset verus partus, & vera natiuitas: vnde eleganter dixit Nazian. orat. 51. quæ est epist. 3. ad Chelidon. Christum diuino modo genitum esse, quia sine operæ viri, & humano, quia iuxta parienti consuetudinem. Et non minus sapienter idem Nazianz. oratio. 16. de amore pauperum, non longe à principio dixit, voluisse Deum, non tantum naturam, sed etiam natiuitatem nostram honorare, & ideo vtramque assumpsisse, cum omni proprietate, absque maculata tamen, vel indecentia, prout Deum decebat. Et confirmatur, quia quidquid aliud dicatur, sine fundamento, & necessitate dicitur: & præsertim quia asserere trãitum ab extremo in extremum sine medio, maius fortasse miraculum est, remque obscuriorem, & difficiliorem reddit. Video tamen posse aliquem multa ex his, quæ adduximus de natiuitate in vtero interpretari: dicendum vero

Fr. Suarez. tom. 2.

A est multa ex illis necessario intelligi de natiuitate extra vterum: alia vero ad illam etiam extendi, quatenus ad quoddam completum, & perfectionem matris hæc natiuitas pertinet.

Secundo colligitur ex eadem conclusione B. Virgine ad partum Christi, non mere passivæ, sed ali- *Virgo actiue impulsu* quo modo agendo, & quasi impellendo concurrisse *Christum* ad foetum emittendum. Hoc enim ad partus, & natiuitatis veritatem pertinet, quoniam alias non ipsa Virgo peperisset Christum, sed vel ab aliqua extrinseca causa eductus esset ex vtero, vel certe ipse virtute sua ex vtero exiisset, sicut egressus est de sepulcro. Beata igitur Virgo, ut vera sit mater, eum impulsit, vel efficaciam, quam alia matres solent, in suo partu ad emittendam prole adhibuit. Vnde Ecclesia canit, Enixa est puerpera Regem. Et confirmari hoc potest, quia in hoc nulla est difficultas neque indecentia. Nam efficere se potius ad perfectionem pertinet, & potuit fieri sine vilo labore aut violentia: præsertim cum diuina virtute factum sit, ut sine vili resistetia, vel repugnãtia id heret, sicut supra cū de Virginitate Mariæ ageremus, declaratum est, ubi fundamentum contrarij erroris dissoluimus, latius de illo dicturi infra, agentes de Christi resurrectione. Quo in loco ostendimus posse vnum corpus simul cū alio in eodem loco existere. Quod (ut August. inquit lib. 22. de Ciuit. c. 8.) illi soli non credunt, qui etiam Dominum Iesum per integra virginalia matris enixum, & ad discipulos ostiis clausis ingressum non credunt. *August.*

SECTIO II.

Utrum Christi natiuitas absque dolore matris, & sordibus puerperij perfecta sit.

Neminem exiis, qui Deiparam, Virginē in partu permansisse crediderunt, inueni, qui asseruerit cum dolore peperisse: hæc enim duo consentanea esse non possunt: non defuerunt tamen, qui sordibus puerperij eam putarint obnoxiam. In quam sententiam inclinavit Abulen. super cap. 12. Leuitic. quæst. 2. 3. 4. & 13. & clarius in 20. Idem asseruit Erasmus Luc. 2. Caieta. vero hic artic. 6. circa ad 3. partim descendit in hanc sententiam, partim eam corrigit. Dicit enim, intercessisse in illo partu omnia, quæ non ex peccato, sed ex natura sunt, quæque in statu innocentie extitissent: addit vero, Angelorū ministerio prouisum fuisse, ut nulla necessaria esset ablutio: ut & manus Virginæ (inquit) ab huiusmodi obscuris seruarentur mundæ, & mens ipsius ad tanti gaudij fructus magis vnita esset. *Abulen.* *Erasm.* *Caietan.*

D Ratio huius sententiæ esse potest, quia ut constat ex Aristot. 2. de Gener. Animal. cap. 4. & Galeno, lib. de formatione foetus, quādo homo concipitur, membræ quædam in vtero matris formantur, in quibus foetus inuoluitur, & intra illas vsque ad tempus natiuitatis continetur, quæ licet varia habeant nomina & officia (quorum explicatio non est huic loco necessaria) vulgari tamen appellatione secundine dicuntur, & hæc rumpuntur tempore natiuitatis, ut proles exeat: post cuius natiuitatem mater secundinas emittit, & copiam sanguinis, qui ad nutrimentū prolis illic fuerat congregatus. Certum igitur videtur Christi corpusculum, intra huiusmodi membranas fuisse conceptum, alias nec naturalem statum habuisset in vtero matris, nec naturali modo potuisset alimentum exurgere, nec excrementa emitte- *Aristot.* *Gal.* *Secundina quid.* re, neque ab externis alterationibus tueri, ad quæ munera huiusmodi membranæ à natura sunt datæ: si igitur Christi corpus, quādiu fuit in vtero matris, his est secundinis inuolutum, necesse fuit tempore natiuitatis rumpi, vel alio modo illis expoliari, ut aliis hominibus accidit, ergo necessarium etiam fuit Beatam Virginem extra corpus suum illas emitte- (erant enim iam superflue & quasi excrementa quædam) cum hac autem emissionem, sanguinis etiā emissio coniuncta est.

M

Dicen-